

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 365
11. listopadu 2019

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Mileny Hrdinkové

Pokračování regionálních diskusí
k 15 letům v EU

Návrh statutu evropského
veřejného ochránce práv

Výsledky Rady pro hospodářské
a finanční věci

Pozice Evropského parlamentu
ke klimatické konferenci

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

tento týden jsme zahájili na zámku Valtice společným zasedáním vlád České a Slovenské republiky. Zatímco na programu jednání kabinetů byla aktuální témata jednotlivých rezortů, společně přeshraniční projekty i obecně prohlubování vzájemné spolupráce mezi zeměmi, premiéři se během bilaterální schůzky věnovali především evropským záležitostem. V návaznosti na summit Přátel koheze, který proběhl minulé úterý na Pražském hradě, hovořili o víceletém finančním rámci na období 2021 - 2027, koordinaci pozic k jeho přípravě a pro obě země prioritním financování kohezní a zemědělské politiky. Premiér Andrej Babiš se svým protějškem Petrem Pellegrinim diskutoval také o klimatické politice, prioritách nové Komise, zahraničních vztazích EU, migraci a rozšiřování EU.

V Bruselu tento týden pokračují zasedání Rady EU. Včera to bylo zasedání Rady pro zahraniční věci, na jehož programu byla situace ve Venezuele, Turecko, situace v Afghánistánu s ohledem na tamní zářijové prezidentské volby nebo otázka regionální bezpečnosti v oblasti Perského zálivu a Íránu. Dnes v jednání pokračují ministři obrany, kteří se věnují stále strukturované spolupráci, dále povedou rozpravu s generálním tajemníkem NATO Jensem Stoltenbergem o spolupráci EU-NATO a projednají současný stav nasazení ozbrojených sil v rámci misí a operací Společné bezpečnosti a obranné politiky. V pátek se pak koná zasedání Rady pro hospodářské a finanční věci. Ministři financí se budou zabývat přípravou jednání s Evropským parlamentem o souhrnném rozpočtu EU na rok 2020.

V Evropském parlamentu tento týden proběhnou slyšení tří nových kandidátů na komisaře. Výbor pro právní záležitosti se dnes zabývá jejich finančními záznamy a možnými střety zájmů. Ve čtvrtek se pak uskuteční samotná slyšení. Před výbor pro zahraniční věci předstoupí Oliver Várhelyi, maďarský kandidát na komisaře pro politiku sousedství a rozšíření, výbor pro dopravu a cestovní ruch vyslechne rumunskou kandidátku Adinu Ioanu Văleanovou, které chce předsedkyně Komise svěřit portfolio dopravy, a ve výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele čeká slyšení francouzského kandidáta Thierryho Bretona, který by měl mít na starost portfolio vnitřního trhu, včetně průmyslové politiky, spolupráce v obranném průmyslu a vesmíru.

Na závěr se ještě vrátím ke dvěma událostem z minulého týdne. V pátek ministři financí schválili, že v České republice můžeme změnit systém výběru DPH. Od 1. ledna 2020 do poloviny roku 2022 může být zavedena tzv. reverse charge, tedy přenesení daňové povinnosti u transakcí nad 17 500 EUR na koncového zákazníka. V neděli navštívil Prahu designovaný předseda Evropské rady a bývalý a bývalý belgický premiér Charles Michel. Zatímco jednal s premiérem A. Babišem, měla jsem možnost během večere diskutovat s generálním tajemníkem Rady EU Jeppem Tranholm-Mikkelsenem a belgickým šerpou Frédéricem Bernardem, kteří jej na návštěvě doprovázeli. Hovořili jsme především o pracovních metodách Evropské rady, klimatické politice a brexitu.

Pokračování regionálních diskusí k 15 letům v EU

Letos si Česká republika připomíná 15 let od svého vstupu do EU. V rámci oslav a aktivit, pokračují i diskuse, které přináší toto téma do regionů napříč republikou.

Debaty, organizovány Eurocentry, proběhly již v Olomouci, Ostravě, Chebu, Hradci Králové, Pardubicích, Liberci, Zlíně a Ústí nad Labem. Jednotlivé diskuse se liší nejenom hosty, ale i **regionálními akcenty.**

V **Ostravě** například účastníci diskutovali s primátorem města Tomášem Macurou o tom, jak se jejich město proměnilo za uplynulá léta, a jak tomu dopomohla i EU. Naproti tomu v **Olomouci**

se účastníci debaty setkali mj. s komisařkou Elżbietou Bieńkowskou a diskutovali otázky týkající se například budoucnosti vztahů mezi Českem a EU.

Častým tématem v diskuzích jsou i evropské fondy, díky kterým se regiony rozvíjí. Jak však poznamenala komisařka E. Bieńkowská, občané si často představují vztah k EU jako k bankomatu. Hodnoty jako svoboda a demokracie jsou často upozadřovány hodnotami materiálními.

Série diskusí pokračuje v listopadu v Českých Budějovicích (11.), Plzni (20.), Jihlavě (26.) a Brně (27.) Zakončena bude 4. prosince v Praze. /D. Březina/

Návrh statutu evropského veřejného ochránce práv > Komise

V současné době se v rámci pracovní skupiny Rady pro obecné záležitosti diskutuje návrh nařízení Evropského parlamentu, kterým se stanoví pravidla a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv (statut evropského veřejného ochránce práv).

Návrh byl přijat Evropským parlamentem dne 12. února 2019 a reviduje pravidla fungování evropského veřejného ochránce práv, jehož úkolem je dohlížet nad správným úředním postupem orgánů, institucí a jiných subjektů EU a prosazovat řádnou správu věcí veřejných v souladu s čl. 41 Listiny základních práv EU a obecnými právními zásadami EU.

Pravidla a podmínky výkonu funkce evropského ombudsmana jsou v současnosti upraveny rozhodnutím Evropského parlamentu 94/262/ESUO,ES, Euratom, což však nereflektuje proběhlé změny jak ve fungování této instituce, tak v primárním právu EU. **Poslední revize statutu evropského veřejného ochránce práv proběhla v roce 2008.** Od té doby uplynulo více než 10 let. V mezidobí vstoupila v platnost Lisabonská smlouva a byly přijaty další změny, které by měl nový statut evropského ombudsmana samozřejmě reflektovat.

Stejně jako předchozí statut, má i ten nový upravovat **oprávnění a úkoly evropského ombudsmana** jako přijímání a vyřizování podnětů, šetření a další aktivity. Statut však přináší i **mnohé změny**. Nově jsou upravena šetření z vlastní iniciativy a rozpracována je i otázka nakládání s utajovanými informacemi. Nově návrh řeší i povinnost zaměstnanců dotčených orgánů vůči evropskému ombud-

smanovi, kteří mají být sice nadále vázáni služebním tajemstvím, ale nemá jim to bránit v poskytování informací týkajících se jeho šetření.

Další novinkou má být **ochrana oznamovatelů** (whistleblowing), kde má evropský ombudsman sledovat a hodnotit politiky unijních orgánů a institucí týkající se ochrany oznamovatelů a poskytovat poradenství samotným oznamovatelům. Rovněž nově se evropský ombudsman má věnovat **případům obtěžování** a hodnotit politiky unijních orgánů a institucí proti obtěžování a šetření stížností a postih obtěžujících osob v rámci orgánu či instituce.

K návrhu revize statutu bylo vydáno **stanovisko právní služby Rady**, které mu vytýká nesoulad s kompetencemi evropského ombudsmana podle primárního práva, s jinými právními předpisy EU a také přílišné posílení evropského ombudsmana na úkor ostatních institucí a nerespektování jejich kompetencí. V obdobném, smyslu se ve svém stanovisku vyjádřila i Komise.

Pokud jde o postoj České republiky, ta vnímá instituci evropského ombudsmana jako významnou součást evropského institucionálního rámce, která má nezastupitelnou roli v ochraně práv občanů a obyvatel EU. Přesto však má ČR za to, že Evropským parlamentem předložený návrh trpí nedostatky, které je nutné napravit, a to zejména v souladu se zmíněnými stanovisky právní služby Rady a Komise. /O. Hofmann, J. Machačka/

Výsledky Rady pro hospodářské a finanční věci > Rada

Ve dnech 7. a 8. listopadu se v Bruselu setkali ministři financí členských zemí EU. Delegaci ČR vedla ministryně financí Alena Schillerová.

Jednání **Euroskupiny** v rozšířeném formátu se neslo v duchu diskuze o Evropském mechanismu stability. Pokračovala také jednání ohledně nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost v eurozóně a paralelního nástroje pro členské státy mimo eurozónu.

Finské předsednictví zorganizovalo **společné jednání ministrů financí a školství**, kde proběhla výměna názorů o nejlepší praxi ohledně adekvátnosti a efektivitě investic do lidského kapitálu pro udržitelný inkluzivní růst.

V rámci zasedání Rady pro hospodářské a finanční věci byly stěžejním tématem **daňové otázky**. Po pěti letech ministři schválili opatření umožňující České republice používat plošný mechanismus **reverse** na transakce převyšující 17 500 eur (v přepočtu cca 450 000 Kč). Tímto se završilo pětileté úsilí České republiky. Toto opatření, které musí být následně zapracováno do zákona o DPH, je jedním z pilířů boje vlády ČR proti daňovým únikům v oblasti DPH.

V rámci projednávání balíčku spotřebních daní, nebylo dosaženo dohody k **návrhu směrnice upravující zdanění alkoholu a alkoholických nápojů**. Proti kompromisnímu textu se vyslovila ČR a Bulharsko. ČR s ohledem na zdra-

votní a fiskální rizika dlouhodobě nesouhlasí s umožněním domácí výroby lihu osvobozené od spotřební daně. Proto ČR využila podmínky jednomyslnosti při hlasování v daňových záležitostech a zablokovala tento návrh.

Následně byly jednomyslně přijaty všechny ostatní daňové **legislativní návrhy** (směrnice a nařízení o obecné úpravě spotřebních daní; směrnice a nařízení, které mění stávající úpravu v oblasti DPH, pokud jde o předávání a výměnu záznamů o platbách pro účely boje proti podvodům v oblasti elektronického obchodu; směrnice o společném systému DPH, pokud jde o zvláštní režim pro malé podniky).

Daňová témata byla zakončena informací o aktuálním vývoji v oblasti **digitálního zdanění** jak na mezinárodní, tak na evropské úrovni. Ministři financí se shodli na nutnosti nalezení řešení u zdanění digitální ekonomiky v rámci OECD. Současně je třeba také zajistit i jeho soulad s právem EU a stejně tak nadále zkoumat jeho ekonomické dopady na členské státy EU.

/M. Ondičová/

Pozice Evropského parlamentu ke klimatické konferenci > Evropský parlament

Členové Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví (ENVI) a bezpečnost potravin schválili ve středu 6. listopadu pozici Evropského parlamentu k mezinárodní klimatické konferenci COP25, která se uskuteční od 2. do 13. prosince v Madridu. EU by se podle nich měla přihlásit k závazku klimatické neutrality do roku 2050 a posílit své ambice ve snižování emisí do roku 2030. Usnesení ještě musí potvrdit na konci listopadu plenární zasedání Evropského parlamentu.

Výbor ENVI v přijatém dokumentu zdůrazňuje, že by EU měla vykonávat **ambiciózní klimatickou politiku**. Jedině tak může být důvěryhodným a spolehlivým partnerem v celosvětovém měřítku a zůstat v oblasti klimatu globálním lídrem. Komise a předsednická země Rady EU by měla podle poslanců co nejdříve předložit dlouhodobou strategii s cílem dosáhnout do roku 2050 nulových čistých emisí (tzv. klimatickou či uhlíkovou neutralitu). Této ambice lze dosáhnout pouze za předpokladu zvýšení stávajících závazků snižování emisí stanovených pro rok 2030. EU by přitom měla postupovat **nákladově co nejefektivnějším způsobem** a vyhnout se používání technologií odstraňování uhlíku, které by představovaly značná rizika pro ekosystémy, biologickou rozmanitost a zabezpečení potravin. EU musí dle poslanců na summitu OSN o změně klimatu vyslat jasný signál, že je připravena více přispět k plnění Pařížské dohody.

Poslanci se konkrétně domnívají, že zelená dohoda pro Evropu, kterou hodlá předložit nová Komise pod vedením

Ursuly von der Leyenové, by měla stanovit **cíl 55% redukce emisí do roku 2030**.

Usnesení dále uvádí, že **stávající aktivity snižování emisí v oblasti dopravy jsou nedostatečné**. Členské státy EU by proto měly zahrnout emise z mezinárodní námořní a letecké dopravy do svých národních plánů (NDCs). Země EU by podle Evropského parlamentu měly dále přinejmenším zdvojnásobit své finanční příspěvky do mezinárodního „zeleného klimatického fondu“. Rozpočet EU by měl být v souladu s mezinárodními závazky Unie v oblasti klimatu.

Poslanci kromě toho naléhavě žádají členské státy EU, aby postupně zastavily přímé či nepřímé subvence určené fosilním palivům a Evropskou centrální banku, aby neposkytovala finanční prostředky na „fosilní“ projekty (s výjimkou zemního plynu použitého v kombinaci s obnovitelnými zdroji energie). Globální činnost v ochraně klimatu v příštích 10 letech pak ovlivní podle Evropského parlamentu budoucnost lidstva po následujících 10 tisíc let.

Usnesení výboru ENVI bude předmětem **hlasování na plénu EP**, které se bude konat 25. až 28. listopadu. Klimatické konference COP25 v Madridu se bude účastnit delegace Evropského parlamentu v čele s nizozemským poslancem za Zelené/EFA Basem Eickhoutem.

/O. Kaleta/

Program evropských institucí, 12. až 18. listopadu > Informace

Rada pro zahraniční věci ve formátu ministrů obrany, 12. listopadu

Prvním diskusním bodem bude Stálá strukturovaná spolupráce (PESCO) a koherence obranných iniciativ. Dalším diskusním bodem budou mise a operace EU. Ministři by se měli zaměřit zejména na aktuální výzvy, problémy s generací sil, blížící se strategické revizi řady misí a operací Akčního plánu pro Sahel či ke Konceptu koordinované námořní přítomnosti.

Rada pro hospodářské a finanční věci, 15. listopadu

Rada se bude věnovat přípravě jednání s Evropským parlamentem o souhrnném rozpočtu EU na rok 2020. Téhož dne se uskuteční zasedání dohodovacího výboru.

Rada pro zemědělství a rybolov, 18. listopadu

Ministři si vymění názory na aspekty týkající se životního prostředí a klimatu v souvislosti s **balíčkem opatření týkajících se reformy SZP po roce 2020**, jenž obsahuje tři legislativní návrhy, a to nařízení o strategických plánech SZP, nařízení o jednotné společné organizaci trhů, horizontální nařízení o financování, řízení a sledování SZP.

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 13.–14. listopadu

Slyšení na vrcholné úrovni ohledně migrace, Jean-Claude Juncker předloží nové iniciativy proti daňovým únikům, předpis o dronech postupuje dále.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 365 týden od 11. do 17. listopadu 2019 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz